

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Štefana Micháliku a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Daniela Hudáka na neverejnom zasadnutí konanom 12. júna 2012 v Bratislave, v trestnej veci **J. A. A.**, o návrhu krajskej prokurátorky v Trnave na rozhodnutie o prípustnosti vydania, o sťažnosti A. J. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3Ntc 1/2011, z 27. marca 2012, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť vyžiadanej osoby J. A. A. **sa z a m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Dňa 25. mája 2011 podala prokurátorka Krajskej prokuratúry v Trnave Krajskému súdu v Trnave návrh na rozhodnutie o prípustnosti vydania vyžiadanej osoby J. A. A. na trestné stíhanie do Ruskej federácie.

Krajský súd v Trnave uznesením, sp. zn. 3Ntc 1/2011, z 27. marca 2012, rozhodol tak, že podľa § 509 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že vydanie vyžiadanej osoby J. A. A., občana Ruskej federácie, t. č. vo vydávacej väzbe v Ústave na výkon väzby v Banskej Bystrici, na trestné stíhanie do Ruskej federácie pre skutky právne posúdené ako trestné činy podľa § 209 ods. 2 (účasť v stabilnej ozbrojenej skupine a ňou organizovaných útokoch), § 222 ods. 3 (nezákonné nadobudnutie, prenášanie, predaj, prechovávanie, preprava a nosenie strelnej zbrane, jej hlavných častí, streliva, výbušnín a výbušných zariadení, spáchané organizovanou skupinou), § 205 ods. 3 (teroristický čin, t. j. príprava výbuchu, ktorý vystraší obyvateľstvo, vyvolá nebezpečenstvo ohrozenia ľudského života, spôsobenie značnej škody na majetku, so zámerom pôsobenia na mocenské orgány pri prijímaní rozhodnutí, a to organizovanou skupinou), § 30 ods. 3, § 150 ods. 2, písm. a/, písm. e/, písm. ž/, písm. z/ (pokus o zabitie

dvoch a viacerých osôb, spáchaný pre spoločnosť nebezpečným spôsobom, organizovanou skupinou, spriahnutou s banditizmom, ktorý nebol dokonaný pre okolnosti nezávislé od tejto osoby), § 30 ods. 3 a § 205 ods. 3 (pokus o teroristický akt, t. j. spôsobenie výbuchu, ktorý vystrašil obyvateľstvo, vyvolal nebezpečenstvo ohrozenia ľudského života, spôsobenie značnej škody na majetku a vyvolanie iných ťažkých následkov so zámerom pôsobenia na mocenské orgány pri prijímaní rozhodnutí, organizovanou skupinou, ktorý nebol dokonaný pre okolnosti nezávislé od tejto osoby, § 105 ods. 2 písm. a/, písm. e/, písm. ž/, písm. z/ (zabitie, t. j. úmyselné spôsobenie smrti dvom a viacerým osobám, spáchané pre spoločnosť nebezpečným spôsobom, organizovanou skupinou spojenou s banditizmom) Trestného zákona Ruskej federácie v znení federálneho zákona č. 63-FZ zo dňa 13. júna 1996 je prípustné.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3Ntc 1/2011, z 27. marca 2012 podal riadne, v zákonom stanovenej lehote sťažnosť obvinený, ktorú odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu. V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že jeho vydanie považuje za neprípustné z dôvodu, že ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o udelenie azylu a jeho vydaním dôjde k porušeniu jeho základných práv, konkrétne práva na zákaz mučenia a práva na spravodlivý proces.

Vytýka krajskému súdu, že jeho žiadosť o azyl posúdil ako opakovanú. Obvinený uviedol v novej žiadosti o azyl nové skutkové okolnosti, a preto je potrebné jeho žiadosť posudzovať podľa iných kritérií. Podstatnou okolnosťou je, že A. J. uvádza v azylovom konaní, že bol podrobený v minulosti mučeniu v Ruskej federácii a dokladá dôkazy, ktoré nasvedčujú tomu, že v predmetnom trestnom konaní, pre ktoré má byť vydaný bolo použité mučenie ako nástroj získania dôkazného prostriedku zo strany ostatných obvinených, ktorých výpovede majú byť použité aj proti J. A. A.. Súd tieto skutočnosti dôsledne nepreveril, a tým došlo k porušeniu práv obvineného, k ignorovaniu medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky v oblasti ľudských práv. Obvinený vyslovil názor, že jeho vydaním do Ruskej federácie dôjde k porušeniu čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a k porušeniu čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, pretože existujú podstatné skutočnosti, ktoré odôvodňujú vážne obavy, že jeho vydaním dôjde k ponižujúcemu, či neľudskému zaobchádzaniu, ba až mučeniu v Ruskej federácii.

Súd sa s týmito skutočnosťami v rozhodnutí nevysporiadal, vychádzal len formálne z predložených diplomatických záruk Ruskej federácie a prišiel v uznesení o prípustnosti vydania k záverom, ktoré nemajú oporu v spise. Konkrétne tvrdenia súdu uvedené na strane 7 predmetného uznesenia, že ani Rada Európy, či iné vládne či mimovládne organizácie nemajú pochybnosti o dodržiavaní ľudských práv Ruskou federáciou, nevyplývajú z obsahu spisu a nie je nijako zrejmé, z akých zdrojov súd uvedené tvrdenia čerpal. Dôkazy, ktoré boli predložené v ruskom jazyku, súd ani nepreložil. Takýto postup možno považovať tiež za popretie práva A. J. na konanie v jazyku, ktorému rozumie.

Súd porušil aj jeho práva na obhajobu, pretože on namietal obhajcu, vyslovil mu nedôveru z dôvodu, že neovláda ruský jazyk a súd sa s touto skutočnosťou nevysporiadal.

Skutočnosti, ktoré nasvedčujú tomu, že existujú vážne obavy, že vydaním A. J. dôjde k porušeniu čl. 3 Dohovoru a k porušeniu čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a k porušeniu práva na spravodlivý proces (čl. 6 Dohovoru, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) rozdelil do 2 častí. Sú to jednak konkrétne skutočnosti týkajúce sa osoby A. J. a predmetného trestného konania a všeobecné skutočnosti, ktoré vykresľujú situáciu v Ruskej federácii s dôrazom na územie S., odkiaľ A. J. pochádza (I.) a kam má byť A. J. vydaný (S.).

Konkrétne skutočnosti sú jednak tvrdenia A. J. vyslovené počas extradičného konania a ním predložené listiny preukazujúce jeho tvrdenia.

Všeobecné skutočnosti sú hodnotenia stavu dodržiavania ľudských práv v Ruskej federácii so zameraním na zákaz mučenia.

Predložil súdu listiny, ktoré boli vypracované ako tieňové správy medzinárodných mimovládnych organizácií k správe Ruskej federácie predloženej Výboru proti mučeniu pri organizácii spojených národov.

Poukázal na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva proti Ruskej federácii, v ktorých Európsky súd pre ľudské práva konštatuje porušenie ľudských práv sťažovateľov z Ruskej federácie, ktorí boli úspešní pred Európskym súdom pre ľudské práva a v ktorých namietali zneužívanie moci políciou v trestných veciach, neľudské zaobchádzanie s väznenými osobami pri ich transportoch. Cituje správu Human Right k dodržiavaniu

Dohovoru proti mučeniu, inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu Ruskou federáciou za obdobie 2001 – 2005 a správu Amnesty International k dodržiavaniu Dohovoru proti mučeniu, inému neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu Ruskou federáciou za obdobie 2001 – 2005. Cituje rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (S. vs. Taliansko a iné).

V závere vyslovil názor, že je preukázané, že jeho vydanie do Ruskej federácie znamená skutočné riziko, že s ním bude zaobchádzané v rozpore s článkom 3 Dohovoru, čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v tej súvislosti bude aj porušené právo A. J. na spravodlivý proces garantovaný čl. 6 Dohovoru a čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Trnave a vydanie A. J. do Ruskej federácie nepripustil.

Dňa 7. júna advokát obvineného oznámil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, že zabezpečuje preklad listín, ktoré súdu preloží do slovenského jazyka do 20. júna 2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému mohol sťažovateľ podať sťažnosť, ako aj konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo a zistil, že sťažnosť A. J. nie je dôvodná.

K námietke, že v konaní bolo porušené právo A. J. na obhajobu, Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné uviesť nasledovné.

Právo na obhajobu sa vzťahuje na celé trestné konanie a všetkým orgánom činným v trestnom konaní ako aj súdu je uložené umožniť osobe, proti ktorej sa konanie vedie, uplatnenie jej práv. Zmyslom tejto základnej zásady je zabezpečiť úplnú ochranu zákonných záujmov a práv obvineného, prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu veci a tiež k vydaniu zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Z obsahu spisu je zrejmé, že obvinený mal v konaní pred súdom možnosť navrhopovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, čo napokon aj využil a o týchto návrhoch súdy aj zákonným spôsobom rozhodli. Taktiež všetky ostatné práva, ktoré

sú vyjadrením práva na obhajobu a podmienky na spoľahlivé zistenie objektívnej pravdy boli v predmetnej veci riadne zabezpečené.

Obvinenému bol dňa 26. januára 2011 ustanovený obhajca JUDr. Š. B..

Dňa 31. januára 2011 si A. J. zvolil za obhajcu Mgr. M. Š.. Krajský súd v Trnave opatrením z 1. marca 2011 zrušil ustanovenie obhajcu JUDr. Š. B.. 15. marca 2011 Mgr. M. Š. doručil Krajskému súdu v Trnave prípis, že A. J. mu vypovedal plnú moc.

21. marca 2011 požiadal A. J. o ustanovenie obhajcu. 5. apríla 2011 Krajský súd v Trnave ustanovil obvinenému obhajcu JUDr. J. J.. Na základe žiadosti A. J. 13. septembra 2011 Krajský súd v Trnave zrušil rozhodnutie o ustanovení obhajcu JUDr. J. J. a v ten istý deň ustanovil A. J. za obhajcu JUDr. J. Š.. Na verejnom zasadnutí 25. októbra 2011 A. J. požiadal o odročenie verejného zasadnutia s tým, aby ho nezastupoval ďalej JUDr. Š., že on si zvolí nového obhajcu. Verejné zasadnutie Krajský súd v Trnave odročil na neurčito a určil A. J. 10 - dňovú lehotu na zvolenie nového obhajcu.

18. novembra 2011 obvinený vzniesol námietku zaujatosti konajúceho sudcu. 28. novembra 2011 A. J. námietku konkretizoval. Krajský súd v Trnave na neverejnom zasadnutí uznesením, sp. zn. 3Ntc 1/2011, z 22. decembra 2011 rozhodol, že sudcovia Krajského súdu v Trnave konajúci vo veci nie sú vylúčení z vykonávania úkonov v extradičnej veci proti A. J. vedenej na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 3Ntc 1/2011. Aj ďalšími prípsmi z 8. marca 2012, 26. marca 2012 žiadal súd o zrušenie obhajcu JUDr. Š. a v prípise z 8. marca 2012 dokonca navrhol súdu, ktorého obhajcu mu má súd ustanoviť. Do konania verejného zasadnutia 27. marca 2012 si A. J. nového obhajcu nezvolil, napriek tomu, že verejné zasadnutie dňa 25. októbra 2011 bolo odročené z toho dôvodu, že A. J. požiadal o jeho odročenie z dôvodu, že si chce zvoliť nového obhajcu.

A. J. si zvolil nového obhajcu až 19. marca 2012. Z konštatovaného vyplýva, že nedošlo k porušeniu práva A. J. na obhajobu. Práve naopak, súd v konaní 2-krát zrušil ustanovenie obhajcu a celkove v konaní už A. J. ustanovil tretieho obhajcu. Kvôli jeho vyjadreniu, že si zvolí obhajcu bolo verejné zasadnutie odročované, obhajcu si do konania verejného zasadnutia nezvolil. Argumenty, že Mgr. Š. neovláda dokonale ruský jazyk sú nepodstatné, pretože v konaní boli viackrát pribratí tlmočníci, ktorí robili vo veci preklady

a tlmočník mohol sťažovateľovi, ak by bola z jeho strany vznesená takáto požiadavka, tlmočiť aj pri návšteve vo väznici. S poukazom na konštatované nebolo porušené ani právo sťažovateľa na konanie v jazyku, ktorému rozumie. Na každom verejnom zasadnutí konanom vo veci bol prítomný tlmočník, každé rozhodnutie vo veci bolo preložené do ruského jazyka, každý prípis A. J. bol takisto preložený do ruského jazyka a opačne.

K dôvodom uvedeným v sťažnosti, že prvostupňový súd žiadosť o azyl posúdil ako opakovanú a nebral do úvahy nové skutkové okolnosti, najvyšší súd uvádza, že A. J. podal prvú žiadosť o udelenie azylu pod menom O.. Migračný úrad 12. mája 2010 rozhodol tak, že podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle neposkytol doplnkovú ochranu a podľa § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona o azyle neudelil azyl. Sťažovateľ v tomto konaní uvádzal nepravdivé údaje a falšoval doklady. Ďalšiu žiadosť už podal pod menom A. J. A..

Podľa § 501 písm. b/ Tr. por. vydanie osoby do cudziny je neprípustné, ak ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o udelenie azylu, alebo jej bol udelený azyl alebo poskytnutá doplnková ochrana, v rozsahu ochrany poskytnutej takej osobe osobitným predpisom alebo medzinárodnou zmluvou; to neplatí, ak ide o osobu, ktorá požiadala v Slovenskej republike o udelenie azylu opakovane a o jej žiadosti o udelenie azylu už bolo právoplatne rozhodnuté.

Ak dôjde ku kolízii extradičného a azylového konania príslušná prokuratúra alebo súd by mali počkať na výsledok azylového konania, skôr ako súd rozhodne o prípustnosti vydania. Na extradičné, ako aj azylové konanie má vplyv, ak je podozrenie zo spáchania trestného činu. V extradičnom konaní je táto skutočnosť základom pre začatie takéhoto konania. V azylovom konaní, ak je dôvodné podozrenie, že osoba spáchala závažný trestný čin v cudzine, je to dôvodom, na základe ktorého možno rozhodnúť o neudelení azylu. Z vyššie uvedených dôvodov možno predpokladať, že ak osoba počas extradičného konania požiada o udelenie azylu, ministerstvo vnútra rozhodne o neudelení azylu podľa § 13 ods. 2 zákona o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Z tohto predpokladu vychádza aj ustanovenie § 501 písm. b/ Trestného poriadku vzhľadom na to, že opakované žiadosti o udelenie azylu vydávaných osôb bránili pokračovať v konaní o extradícii.

Ak sú splnené tieto 2 podmienky, že sťažovateľ už 1- krát žiadal o azyl (a úmyselne pod inou identitou) a je podozrivý zo spáchania trestného činu, tak je predpoklad,

že mu nebude udelený azyl, potom nič nebráni súdu v konaní o rozhodovaní o prípustnosti vydania.

K námietke neprípustnosti vydania, pretože vydaním osoby – sťažovateľa dôjde k porušeniu jeho základných práv, konkrétne práva na zákaz mučenia a práva na spravodlivý proces aj najvyšší súd sa bude možným porušením týchto práv zaoberať v 2 rovinách, ako to riešil A. J. vo svojej sťažnosti.

K námietke v rovine všeobecných skutočností je potrebné vychádzať z toho, že Ruská federácia je jedným z členských štátov Rady Európy a zmluvnou stranou Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti zastáva názor, že osoby čeliace trestnému stíhaniu môžu byť vydané do členského štátu Rady Európy, ktorý poskytol diplomatické záruky ďalšiemu členskému štátu Rady Európy. Obidva štáty ako signatári dohovoru vyznávajú rovnaké princípy ľudsko-právnej ochrany a zaviazali sa k ich dodržiavaniu. Nemôže byť braná na zodpovednosť nepriamo dotknutá zmluvná strana dohovoru, pokiaľ si sťažovatelia môžu uplatňovať svoje práva priamo voči tejto zmluvnej strane dohovoru, ktorú označujú vo svojej sťažnosti za priameho potenciálneho porušovateľa ľudských práv a základných slobôd.

Európsky súd pre ľudské práva považoval vo svojich rozhodnutiach skôr predložené záruky zo strany Ruskej federácie v prípade sťažovateľov za dostatočné, čo potvrdil aj v rozhodnutí týkajúcom sa sťažovateľov vo veci Č. a I. proti Slovenskej republike. V tomto prípade Európsky súd pre ľudské práva pripísal rozhodujúci význam práve skutočnosti, že záruky ochraňujúce sťažovateľov pred zaobchádzaním nezlučiteľným s článkom 3 dohovoru boli poskytnuté orgánmi členského štátu Rady Európy a zmluvnej strany dohovoru, a že možné nedodržanie týchto záruk by vážne podkopalo dôveryhodnosť tohto štátu. Európsky súd pre ľudské práva tiež akceptoval záruky Generálnej prokuratúry Ruskej federácie za dostatočné aj v iných prípadoch, a to v prípade G. proti Španielsku a v prípade Š. a ďalší proti Gruzínsku a Rusku. V tomto prípade Európsky súd pre ľudské práva poznamenal, že prokuratúra v Ruskej federácii plní úlohu obžaloby v trestných veciach, ale zároveň aj dozornú úlohu v súvislosti s právami väzňov, ktorá zahŕňa okrem iného právo bez zábrany navštevovať a kontrolovať väznice. Záruky, ktoré boli Slovenskej republike poskytnuté zo strany Generálnej prokuratúry Ruskej federácie sú dostatočné na vylúčenie osobnej hrozby pre sťažovateľov v prípade ich vydania do Ruskej federácie.

Ku konkrétnym námietkam najvyšší súd uvádza nasledovné. Tvrdenia sťažovateľov týkajúce sa výpovedí získaných proti nim mučením, možno preukázať, resp. vyvrátiť až v samotnom trestnom konaní vedenom proti sťažovateľom v Ruskej federácii v štádiu konania proti sťažovateľom v Ruskej federácii v štádiu konania pred súdom, pričom Generálna prokuratúra Ruskej federácie sa zaručila, že sťažovateľom bude v trestnom konaní garantované právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 dohovoru. Je nelogické, aby sa Slovenská republika vyjadrovala k uvedeným trestným stíhaniam ďalších osôb, keď nemá prístup k relevantným vnútroštátnym spisom trestných konaní a ani nedisponuje právomocou žiadať ruskú stranu o preverenie takýchto výpovedí. Aj v prípade, že by sa tvrdenia sťažovateľov zakladali na reálnom základe, Generálna prokuratúra Ruskej federácie sa osobne zaručila, že v prípade ich vydania do Ruskej federácie sťažovateľom nehrozí zaobchádzanie nezlučiteľné s článkom 3 dohovoru. Vzhľadom na individuálny charakter týchto záruk tieto záruky sú spôsobilé rozptýliť akékoľvek obavy sťažovateľov, že budú vystavení zaobchádzaniu odporujúcemu článku 3 dohovoru.

Nič nebráni mimovládnym organizáciám, o ktoré vyjadrenia a tvrdenia sa opiera A. J. vo svojej sťažnosti, zúčastniť sa, v prípade kladného rozhodnutia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky o vydaní, konania pred orgánmi činnými v trestnom konaní v Ruskej federácii a dozerať, či priebeh procesu je spravodlivý.

Sťažnosť A. J. nebola dôvodná, rozhodnutie prvostupňového súdu je správne a zákonné, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť sťažovateľa zamietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 12. júna 2012

JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu

Vypracoval : JUDr. Daniel Hudák

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová